

HOTĂRÂRE

15 mai 2025

Nr. XVII/2

mun. Chișinău

Cu privire la audierea Raportului privind activitatea Academiei de Științe a Moldovei în anul 2024

În conformitate cu prevederile art. 64 lit. l) al Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat) și cu pct. 7 din Statutul Academiei de Științe a Moldovei, aprobat de Adunarea generală a AȘM prin Hotărârea nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), în cadrul Sesiunii a XV-a a Adunării Generale a AȘM din 15 mai 2025 a fost audiat **Raportul privind activitatea Academiei de Științe a Moldovei în anul 2024**, prezentat de dr. hab. Liliana Condraticova, secretar științific general al AȘM.

În urma examinării raportului audiat și a luărilor de cuvânt pe marginea acestuia ale membrilor Adunării Generale a AȘM, Adunarea generală a Academiei de Științe a Moldovei a constatat:

Academia de Științe a Moldovei își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Codul cu privire la știință și inovare nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat), Statutul Academiei de Științe, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Adunării generale a AȘM nr. 1/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), alte acte normative și tratate internaționale la care Republica Moldova a aderat.

Organizarea activității. În anul 2024 a fost finalizat procesul de actualizare a componenței Prezidiului AȘM. La 17 ianuarie 2024, Adunarea generală a Secției de științe sociale, economice, umanistice și arte l-a ales în calitate de vicepreședinte, conducător al Secției, pe dl mem. cor. Ion Hadârcă; la 25 ianuarie 2024, Adunarea generală a Secției de științe ale vieții a ales-o pe dna acad. Eva Gudumac în calitate de vicepreședinte, conducător al Secției; la 12 martie 2024, Adunarea generală a AȘM a ales în calitate de secretar științific general, pentru al doilea termen, pe doamna dr. hab. Liliana Condraticova. La 3 iulie, a fost aleasă conducerea Secției de științe exacte și ingineresti – mem. cor. Veaceslav Ursachi în calitate de adjunct al conducătorului și dr. Adelina Dodon, în calitate de secretar științific al secției. Începând cu 5 august 2024, funcția de șef al Secției Teritoriale Nord (cu sediul la Bălți) este deținută de mem. cor. Ion Gagim, care l-a înlocuit pe dr. hab. Valeriu Capcelea (șef secție până la 28 iunie 2024). De asemenea, urmare a Hotărârii Adunării generale a AȘM din 15 mai 2024, în cadrul Aparatului administrativ al Prezidiului AȘM a fost formată Secția de suport proiecte interdisciplinare și internaționale, care și-a început activitatea din 1 iunie 2024.

În conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare din 2004 (republicat) Academia de Științe exercită rolul de consultant strategic al Guvernului, supunând procesului de avizare proiectele de acte legislative ce se referă la domeniile cercetării și inovării.

AȘM a participat în Grupul de lucru asupra Capitolului de negocieri nr. 25 „Cercetare și Inovare”

(Clusterul nr. 4) în cadrul Acordului de Asociere – „Știință și Tehnologii, societate informațională, politici în domeniul audio-vizualului, educație, instruire și tineret, cultură, sport și educație fizică”, fiind reprezentată de dr. Tudor Braniște, șeful Secției management academic și relații externe.

Activitatea Secției juridică și resurse umane a fost axată pe elaborarea și participarea la elaborarea proiectelor de acte normative. AȘM, asigurând legăturile de cooperare cu ministerele de profil și alte instituții, a avizat proiecte de acte normative și legislative, a perfectat răspunsuri la scrisori, strategii și alte documente. Au fost avizate acte normative și documente ce țin de activitatea AȘM și a membrilor AȘM: Regulamentul de decernare a Premiilor Academiei Române și ale Academiei de Științe a Moldovei; Modificări la Regulamentul privind conferirea distincțiilor de stat ale Republicii Moldova și distincții ale Academiei de Științe a Moldovei; Statutul Instituției Private Publicația periodică Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”.

Acte normative avizate sau/și avizate prin colaborare: Proiectul de Lege cu privire la denumiri geografice (Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru); Proiectul de Hotărâre a Guvernului „Cu privire la sistemul de control și certificare, recunoașterea organismelor de control și supravegherea acestora în agricultura ecologică” (Cancelaria de Stat/MAIE); Proiectul de Lege a horticulturii (Cancelaria de Stat/MAIA); Proiectul de Lege privind politica în domeniul pescuitului și acvaculturii (MAIA); Proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Programului Național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024–2027 „SMART MOLDOVA” (Cancelaria de Stat/MEC) ș.a.

Secția juridică și resurse umane pe parcursul anului 2024 a elaborat, completat și perfectat 23 de contracte individuale de muncă; 89 de acorduri suplimentare la contractele individuale de muncă; 24 de Note informative cu privire la funcțiile vacante; 21 de informații pentru stabilirea drepturilor sociale și medicale aferente raporturilor de serviciu; 57 de certificate de concediu medical; 23 de dosare personale (cu verificarea și anexarea actelor necesare), perfectate pentru persoane nou-încadrate; 357 de proiecte dispoziții privind personalul; Hotărâri ale Adunării generale ale ASM – 5; Hotărâri ale Adunării generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM – 1; Hotărâri ale Prezidiului AȘM – 336; dispoziții 390 (inclusiv 357 cu privire la personal).

Secția management academic și relații externe este antrenată în asistarea conducerii AȘM în organizarea activităților curente ale AȘM, audierilor publice, concursurilor și manifestărilor științifice, perfectarea rapoartelor etc.; executarea hotărârilor Prezidiului și ale dispozițiilor conducerii Academiei de Științe; mediatizarea rezultatelor obținute de AȘM, Adunarea generală, Prezidiu, membrii titulari și membrii corespondenți ai AȘM, comunitatea științifică. În anul 2024, au fost organizate de către Academia de Științe a Moldovei sau în parteneriat mai mult de 90 de evenimente științifice: conferințe (10); reuniuni / simpozioane / mese rotunde (19); ședințe festive (14); ședințe comune (6); ședințe de lucru (9); expoziții (5); prelegeri publice / seminare (9); lansări de carte (9); întrevederi (7); participări la emisiuni tv/radio (cca 11); acorduri de colaborare (6). A fost asigurat procesul organizatoric al evenimentelor desfășurate la AȘM (<https://asm.md/>).

Managementul și eficiența utilizării mijloacelor financiare în anul 2024 la AȘM. Secția finanțe, buget și analiză economică a Aparatului administrativ al Prezidiului este responsabilă de planificarea economico-financiară a mijloacelor bănești și asigurarea înregistrării cronologice a operațiunilor economico-financiare, controlul sistematic asupra mersului executării de casă a bugetelor, asupra integrității resurselor bănești și valorilor materiale. Secția efectuează managementul privind utilizarea resurselor materiale și financiare ale AȘM; elaborează și prezintă Ministerului Finanțelor propuneri pentru prognoza pe termen mediu a resurselor financiare pe domeniu, a planurilor strategice de cheltuieli pe termen mediu; prezintă propuneri la elaborarea proiectului bugetului de stat anual pentru AȘM; verifică utilizarea corectă a mijloacelor în corespundere cu creditele deschise și destinația lor conform devizelor de cheltuieli aprobate ș.a. În conformitate cu Legea bugetului de stat,

art. 58 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014, Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208 din 24.12.2015 privind *Clasificația bugetară și repartizarea bugetului Academiei de Științe a Moldovei pe funcții, programe, activități și organizații din cadrul AȘM*, Prezidiul AȘM a aprobat bugetul AȘM pentru anul 2024.

Limitele de resurse și cheltuieli pentru Academia de Științe a Moldovei pe sectorul „Știință și inovare” în anul 2024 au fost acumulate venituri în sumă totală de 30 564,9 mii lei, ceea ce constituie 92,22% față de prevederile anuale în sumă de 33 142,8 mii lei sau cu 2 577,9 mii lei mai puțin decât suma precizată. Comparativ cu anul precedent, veniturile s-au majorat cu 13,5 la sută sau cu 3 632,5 mii lei. La partea de cheltuieli, bugetul AȘM a fost executat în sumă de 30 322,3 mii lei, la nivel de 91,45% din prevederile anuale în sumă de 33 155,7 mii lei.

Activitatea administrativ-gospodărească a Academiei de Științe a fost orientată în 2024 spre modul de păstrare, evidență, eficientizare, monitorizare, dotarea cu utilaj, inventar necesar și cu alte bunuri și servicii necesare asigurării bunei activități a AȘM. Au fost perfectate contracte de achiziționare a bunurilor și serviciilor, contracte de comodat și locațiune, Acorduri adiționale. Au fost modernizate sistemele de sonorizare și video-difuzare a sălilor de conferințe; achiziționate sistemele de operare și de securitate cibernetică. Secția logistică a întreprins măsuri privind eficientizarea utilizării energiei electrice prin suplینirea sistemelor de iluminare cu senzori; modernizarea sistemelor de sonorizare și video-difuzare a sălilor de conferință; asigurarea cu echipament necesar a personalului de deservire. În procesul de gestionare a patrimoniului AȘM, au fost încheiate și executate 52 de Contracte de valoare mică; una procedură de achiziții prin cererea ofertelor de prețuri; 4 contracte de locațiune; un acord la contractele de locațiune; 4 contracte de comodat; 10 contracte pentru servicii de aprovizionare cu apă și canalizare prestate de consumatorul principal către subconsumator; 10 contracte pentru servicii energetice prestate de consumatorul principal către subconsumator; una licitație deschisă privind organizarea și management redacțional, de elaborare a conceptului tematic și a designului, de redactare, machetare, corectură, tipar și difuzare a Revistei de Știință Inovare Cultură și Artă „AKADEMOS” pentru anul 2024, în sumă de 415 mii lei; una licitație deschisă pentru organizarea lucrărilor de renovare a sistemului de alimentare cu energie electrică de 10 kV PD61 din str. Academiei.

Secția de suport și coordonare a proiectelor interdisciplinare și internaționale a realizat următoare acțiuni: au fost depuse 4 propuneri de proiecte: 2 proiecte la UNESCO (1 proiect a fost susținut și deja a început implementarea din 1 ianuarie 2025); 1 proiect a fost depus la Ambasada Finlandei din România; 1 proiect la IAP (Interacademy Partnership, AȘM este membru al acestei organizații); 1 proiect cu reprezentanți din parteneriatul estic – Collaborative Data Network with Eastern Europe (KoDaNetOst), organizat de Institutul de cercetare interdisciplinar din Germania.

O altă atribuție a AȘM se referă la organizarea audierilor publice pe probleme de interes național. Audierile publice se desfășoară de către Secțiile de științe ale AȘM în conformitate cu prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* al Republicii Moldova nr. 259 din 15 iulie 2004 (republicat). În anul 2024 audierile publice ale rezultatelor proiectelor științifice de cercetare au avut loc în conformitate cu *Instrucțiunea cu privire la audierea publică a rezultatelor din cadrul proiectelor de cercetare și inovare*, aprobată de ANCD în coordonare cu AȘM (prin Ordinul nr. 105 din 7 decembrie 2020), precum și cu criteriile de evaluare a rapoartelor științifice privind implementarea proiectelor de cercetare. Rezumatele rapoartelor conform *Instrucțiunii*, precum și avizele consultative ale Secțiilor de științe, au fost publicate pe pagina web a AȘM. Pentru directorii de proiecte a fost actualizat modelul de prezentare a rezultatelor obținute, iar pentru experți a fost perfectată Fișa de evaluare. În 2024 au fost organizate audierile publice la proiecte de diferit tip (a se vedea rezumatele și avizele la link-urile <https://asm.md/audieri-publice-2024-decembrie>; <https://asm.md/audieri-publice-2024-februarie>). În perioada 12 februarie – 5 martie 2024 au fost audiate 7 Proiecte de Inovare

și Transfer Tehnologic; 166 de proiecte anuale, etapa anului 2024 și 166 de proiecte finale din cadrul Programului de stat 2020–2024; 7 proiecte din Programul Știința Deschisă; 17 Proiecte bilaterale. În perioada 24-30 decembrie 2024 au fost audiate 26 de proiecte din Programul „Stimularea excelenței în cercetare”; 29 proiecte din Programul Tineri Cercetători; 7 Proiecte moldo-turce; 11 proiecte din Programul „Reziliența Republicii Moldova la situații de criză”; 2 proiecte din Programul de proiecte multilaterale; 7 proiecte din Programul „Vouchere Inovatoare”; 4 proiecte de Inovare și 2 proiecte de Transfer Tehnologic. Proiectele de Inovare și Transfer Tehnologic au fost examinate în conformitate cu punctul 13 al *Instrucțiunii privind raportarea finală a implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării*, în ședința Comisiei de audiere a rapoartelor finale privind implementarea proiectelor de transfer tehnologic, instituită prin Hotărârea Prezidiului AȘM. În ședințele comisiei mixte AȘM&ANCD (președinte dr. hab. Liliana Condraticova) au fost audiate și cele două rapoarte ale proiectelor de cercetare finalizate în anul 2023, dar care au fost continuate pe parcursul anului 2024, fără finanțare de la buget, pentru a fi realizate toate obiectivele propuse.

Raportul asupra stării științei. În conformitate cu prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* și ale Statutului AȘM, Academia de Științe elaborează Raportul asupra stării științei, care reflectă politicile elaborate și modul de implementare ale acestora la nivel național. AȘM este responsabilă de evaluarea calității, valorii teoretice și aplicative a rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectelor naționale și internaționale cu finanțare de la bugetul de stat. Raportul asupra stării științei a reflectat realizările atinse în anul 2023 de știința din Republica Moldova și dinamica dezvoltării științei. În raport au fost reliefate problemele principale din domeniu, oferite date și informații necesare pentru eficientizarea colaborării între știință, stat, economie, societate, educație în așa fel, încât știința autohtonă să poată răspunde provocărilor actuale și viitoare pentru a deveni competitivă și să se dezvolte în beneficiul societății. Raportul asupra stării științei din Republica Moldova în anul 2023 a fost audiat și aprobat la Adunarea generală a AȘM din 15 mai 2024. Raportul asupra stării științei din Republica Moldova pentru anul 2024 este perfectat de către AȘM și prezentat spre audiere și aprobare la Adunarea generală a AȘM din 15 mai 2025.

Organul reprezentativ și suprem al AȘM este **Adunarea generală**, constituită în cadrul Sesiunii I a Adunării generale din 24 ianuarie 2019. La finele anului 2024, AG întrunea 117 membri: 72 de academicieni și membri corespondenți, 45 de membri desemnați, câte 15 în fiecare secție de știință. În anul 2024 membrii Adunării GENERALE s-au reunit în cadrul a 2 sesiuni: 12 martie 2024, sesiunea a XIV-a – *Cu privire la audierea și aprobarea rapoartelor privind activitatea Secțiilor de științe ale AȘM în anul 2023* (raportori conducătorii Secțiilor de științe, vicepreședinți ai AȘM), https://asm.md/sites/default/files/2024-08/AG_Hotararea_raport_sectiilor%20de%20stiinta%20anul%202023_semnat.pdf; *Cu privire la alegerea secretarului științific general* (https://asm.md/sites/default/files/2024-04/AG_Hotarare_AG_alegere%20secretar%20stiintific%20general.pdf); 15 mai 2024, sesiunea a XV-a – *Cu privire la audierea și aprobarea Raportului asupra stării științei în Republica Moldova în anul 2023*, https://asm.md/sites/default/files/2024-08/AG_Hotararea_Raport_starea_stiintei%20anul%202023_15%20mai%202024_proiect%20redactat%20.pdf; *Cu privire la audierea Raportului de activitate al Academiei de Științe a Moldovei în anul 2023*, https://asm.md/sites/default/files/2024-08/AG_Hotararea_raport_ASM_2023_semnat%26site.pdf.

Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM este formată din membrii titulari și membrii corespondenți ai celor trei Secții de Științe. A fost organizată Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM la 12 martie 2024, sesiunea a VI-a: *Cu privire la alegerea membrilor de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei* (https://asm.md/sites/default/files/2024-04/Hotararea%20AG_12%2003%202024_alegeri_membri%20onoare%20ASM%20%281%29.pdf).

Au fost aleși acad. Ioan DUMITRACHE, secretar general al Academiei Române (înaintat de Secția de științe exacte și ingineresti); acad. Dumitru MURARIU, vicepreședinte al Academiei Române (înaintat de Secția de științe ale vieții); dr., prof. univ. Norina Consuela FORNA, Facultatea de Medicină Dentară a Universității de Medicină și Farmacie „Gr.T. Popa” din Iași (înaintată de Secția de științe ale vieții). Însemnele membrilor de onoare au fost înmânate pe parcursul anului.

Organul executiv al Academiei de Științe a Moldovei – **Prezidiul AȘM** a fost actualizat în următoarea componență: președintele AȘM acad. Ion Tighineanu, vicepreședinte mem. cor. Svetlana Cojocar, conducător al Secției de științe exacte și ingineresti; vicepreședinte acad. Eva Gudumac, conducător al Secției de științe ale vieții; vicepreședinte mem. cor. Ion Hadârcă, conducător al Secției de științe sociale, economice, umanistice și arte; secretar științific general dr. hab. Liliana Condaticova. Pe parcursul anului 2024, a fost asigurat procesul organizatoric al Prezidiului AȘM, la care au fost abordate cca 200 subiecte și aprobate peste 300 hotărâri. Rapoartele de activitate în anul 2024 ale secțiilor Aparatului administrativ al Prezidiului AȘM și ale Secției Teritoriale Nord (cu sediul la Bălți), care au stat la baza raportului de activitate al AȘM în anul 2024, au fost audiate și aprobate în ședința Prezidiului din 17 februarie 2025.

Concursul Premiilor Academiei de Științe a Moldovei pentru realizări științifice valoroase, ediția 2024. Concursul a fost inițiat prin Hotărârea Prezidiului AȘM pentru aprecierea rezultatelor științifice valoroase în domeniul științelor sociale, economice, umanistice și arte. Comisia a avut drept reper Regulamentul privind acordarea Premiului AȘM, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 298 din 30 iulie 2021. În conformitate cu Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 157 din 5 noiembrie 2024, au fost aprobate rezultatele Concursului pentru decernarea premiilor Academiei de Științe a Moldovei pentru rezultate științifice valoroase obținute în anii 2022–2023 în domeniul științelor sociale, economice, umanistice și arte, Premiul pentru tineri cercetători, precum și Premiul pentru promovarea științei în mass-media în anul 2023:

- **Premiul „Eugeniu Coșeriu” în domeniul limba și literatura română – doctor habilitat Aurelia HANGANU, doctor habilitat Elena UNGUREANU și doctor Elena VARZARI** (Universitatea de Stat din Moldova), pentru ciclul de lucrări „Destine de lingviști”;

- **Premiul „Alexandru Boldur” în domeniul istorie și filosofie – doctor Aurel ZANOCI și doctor Mihail BĂȚ** (Universitatea de Stat din Moldova), pentru ciclul de lucrări „Valorificarea patrimoniului arheologic al epocii fierului din bazinul Nistrului de Mijloc”;

- **Premiul „Paul Bran” în domeniul științe sociale și economice – doctor Tatiana GUTIU** (Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei de Studii Economice din Moldova), pentru ciclul de lucrări „Către o societate mai rezilientă prin contribuția cercetărilor științifice în domeniul competitivității și economiei durabile”;

- **Premiul „Constantin Stere” în domeniul drept și științe politice – doctor Tudor OSOIANU și doctor, profesor universitar Dinu OSTAVCIUC** (Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova), pentru ciclul de lucrări „Urmărirea penală”;

- **Premiul „Maria Bieșu” în domeniul studiul artelor – doctor habilitat, profesor universitar Aurelian DĂNILĂ** (Academia de Științe a Moldovei), pentru lucrarea „Retrospectivă diplomatică”.

- **Premiul „Valeriu Canțer” pentru tineri cercetători (în domeniul științelor sociale, economice, umanistice și arte) – doctor Eugen-Tudor SCLIFOS** (Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova), pentru ciclul de lucrări „Problema Basarabiei în context internațional (mijlocul sec. XIX – începutul sec. XX”.

Premiul pentru promovarea științei în mass-media în anul 2023: **Emilia GHETU** (Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”), **Svetlana MICU** (Academia de Științe a Moldovei), **Ana LUPU** (TVR Moldova).

Ceremonia de decernare a Premiilor Academiei de Științe a Moldovei s-a desfășurat în ședința solemnă a Adunării Generale a AȘM din 12 noiembrie 2024, consacrată Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare.

Secțiile de științe ale AȘM. Academia de Științe întrunește trei Secții de științe conform domeniilor științifice: 1) Secția de științe ale vieții; 2) Secția de științe exacte și ingineresti; 3) Secția de științe sociale, economice, umanistice și arte. Activitatea Secțiilor de științe este organizată în conformitate cu prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat) și ale Statutului Academiei de Științe, în redacție nouă. Secțiile de științe reunesc membri titulari, membri corespondenți și câte 15 cercetători științifici din domeniile corespunzătoare ale Secțiilor de științe, aleși prin concurs, pentru o perioadă de 4 ani. Organul reprezentativ suprem al Secției este Adunarea generală a Secției de științe. Conducătorii Secțiilor exercită concomitent și funcția de vicepreședinte al Academiei de Științe. Conducerea Secției de științe este asigurată de conducătorul, adjunctul conducătorului și secretarul științific: SȘEI – vicepreședinte mem. cor. Svetlana Cojocaru, adjunctul conducătorului mem. cor. Veaceslav Ursachi, secretar științific dr. Adelina Dodon; SȘV – vicepreședinte acad. Eva Gudumac, adjunctul conducătorului acad. Ion Toderaș, secretar științific dr. Gabriela Romanciuc (domeniul agricultură, biologie, mediu) și dr. Leonid Chișlaru (domeniul medicină); SȘSEUA – vicepreședinte mem. cor. Ion Hadârcă, adjunctul conducătorului dr. hab. Rodica Ciobanu, secretar științific dr. Natalia Procop. În anul 2024, conform atribuțiilor sale, membrii Secțiilor de științe ale AȘM au organizat procesul de audiere publică a rezultatelor cercetării, au perfectat raportul asupra stării științei, au participat la organizarea evenimentelor, conferințelor, prelegerilor, au fost antrenați activ în organizarea și desfășurarea evenimentelor AȘM, au valorificat editorial rezultatele cercetărilor în numeroase publicații, au participat la emisiuni radio/TV de promovare a științei etc. Secțiile de științe ale AȘM activează în conformitate cu Planurile anuale de acțiuni, aprobate de Prezidiul AȘM. La sesiunea a XV-a a Adunării Generale a AȘM din 3 aprilie 2025 au fost audiate și aprobate Rapoartele de activitate ale secțiilor de științe ale AȘM pentru anul 2024, care au fost incluse în Raportul de activitate al AȘM în anul 2024.

Secția Teritorială Nord (cu sediul la Bălți). În conformitate cu modificările operate în Statutul AȘM, aprobate la Sesiunea VI-a Adunării Generale din 16 februarie 2021, în cadrul Academiei sunt înregistrate Secția Teritorială Nord (cu sediul la Bălți) și Secția Teritorială Sud (cu sediul la Cahul). La etapa actuală, este funcțională Secția Teritorială Nord (cu sediul la Bălți) cu 2 unități în cadrul subdiviziunii structurale. Secția activează conform unui plan aprobat și prezintă anual raportul privind activitatea managerială, organizațională, inovațională. Până la data de 28 iunie, șef al Secției a fost dr. hab. în filosofie Valeriu Capcelea, specialist principal – Ion Gavdiuc. La 24 mai 2024, Secția Teritorială Nord a AȘM a organizat conferința științifică cu participare internațională „Știința în Nordul Republicii Moldova: realizări, probleme, perspective”, ediția a VIII-a, fiind publicate materialele conferinței anuale. Din august 2024, Secția Nord a AȘM are în calitate de angajați prin cumul, pe cele două unități funcționale, următoarele persoane: Ion Gagim, șeful secției, mem. cor. al AȘM; specialist principal: Victor Grigor, drd., Nelea Chihai, drd., Maxim Prozorovschi, drd. Raportul de activitate al Secției Teritoriale Nord a fost audiat în ședința Prezidiului AȘM și este parte componentă a raportului de activitate al AȘM pentru 2024. În 2024 a fost acordat suport metodologic și metodic unor organizații non-guvernamentale; au fost organizate servicii de instruire în domeniul afacerilor de inovare (seminare, mese rotunde, ateliere de lucru, aplicații, ședințe tematice); elaborate propuneri de proiecte de transfer tehnologic și planuri de afaceri ale potențialilor rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare, alte programe de finanțare. De asemenea, a fost creat contul Facebook al Secției, unde sunt plasate activitățile realizate în format video, informații de diferit gen ș.a.; realizată prezentarea video despre activitatea Secției, realizate podcasturi, prelegeri, întrevederi ș.a. activități conform planului de activitate al Secției teritoriale Nord.

Integrarea Academiei de Științe a Moldovei în spațiul internațional de cercetare. AȘM promovează calitatea și inovarea în cercetarea științifică prin implicarea activă în sprijinirea implementării politicilor Uniunii Europene, inclusiv a Programului cadru pentru competitivitate și inovare al UE; stabilirea de acorduri de colaborare și parteneriate cu organisme internaționale, în vederea finanțării de proiecte de cercetare, care să permită creșterea vizibilității și competitivității științei pe plan internațional. AȘM a continuat în 2024 seria de prelegeri publice în diverse domenii de știință, cu abordarea celor mai stringente subiecte, în cadrul cărora participanții au avut oportunitatea de a obține claritate și răspunsuri la unele întrebări, cât și un suport semnificativ privind analiza situației actuale, identificarea problemelor și soluțiilor în anumite domenii concrete etc.

În ianuarie 2024 a fost actualizat Acordul de parteneriat cu Academia Română; a fost semnat Acordul de cooperare științifică cu Academia Națională de Științe din Lituania, Consiliul Rectorilor din Republica Moldova, Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, Acordul de parteneriat științific între AȘM, Academia de Științe Juridice din România și Academia de Științe Medicale din România.

AȘM este membru al diferitor organizații europene și internaționale: al Federației Europene a Academiei de Științe și Umanității (ALLEA); al Consiliului Internațional pentru Știință (ISC). Pe pagina web a AȘM au fost publicate mai multe documente cu referire la acțiunile și evenimentele organizate de ISC. Academia de Științe a Moldovei, în calitate de instituție-gazdă a Serviciilor de Rețea EURAXESS din Republica Moldova, începând cu anul 2011, își continuă activitatea prin menținerea portalului național EURAXESS. Au fost organizate ședințe cu Punctele Locale de Contact privind metodologia acordării serviciilor de consultanță pentru implementarea în practică a prevederilor Cartei Europene a Cercetătorilor. Actualmente, AȘM are un proiect pentru implementarea principiilor Programului EURAXESS, susținut financiar de Comisia Europeană din cadrul Programului de Cercetare și Inovare al Uniunii Europene Orizont Europa.

Academia de Științe a Moldovei a organizat mai multe evenimente internaționale (în parteneriat cu Academia Română), conferințe științifice naționale&internaționale, prelegeri publice – Ziua Națională a Culturii (15 ianuarie); prelegeri publice la 165 de ani de la Unirea Principatelor Române din 24 ianuarie 1859 (24 ianuarie); prima ediție a conferinței „Consolidarea spațiului științific românesc în context european” (8 mai); simpozionul științific „Nicolae Donici și astronomia pe meleaguri moldovene”, organizat de Academia Română, Academia de Științe a Moldovei și Institutul Astronomic al Academiei Române (11 septembrie); cea de-a doua ediție a Școlii de vară (27-31 august 2024); Ziua Limbii Române și Congresul Internațional al Eminescologilor (31 august); Ziua Internațională a Științei pentru Pace și Dezvoltare și lansarea Deceniului Internațional al Științelor Fundamentale (10 noiembrie). Au fost organizate ședința Prezidiului cu participarea profesorului Klaus Mainzer, președintele Academiei Europene de Științe și Arte cu sediul la Salzburg (Austria); ședința Prezidiului și conferință video cu conducerea Academiei Naționale de Științe din Lituania ș.a. evenimente. La nivel european și internațional, se întreprind măsuri marcante de promovare și susținere, precum și de implementare a practicilor Open Science, care încurajează transparența și deschiderea rezultatelor științifice, finanțate din fonduri publice, apelul către Știința deschisă fiind susținut și promovat de către AȘM.

Vizibilitatea AȘM la nivel național. În anul 2024, în cadrul AȘM erau funcționale șapte platforme științifice (<https://asm.md/platforme-stiintifice>): „Securitatea ecologică în contextul modificărilor accelerate de mediu” (coordonator mem. cor. Elena Zubcov); „Securitatea Alimentară și Siguranța Alimentelor” (coordonator dr. hab., prof. univ. Rodica Sturza); „Securitatea economică, migrația și transformările demografice” (coordonatori acad. Grigore Belostecinic și mem. cor. Alexandru Stratan); „Accidente vascular cerebrale” (coordonator acad. Stanislav Groppa); „Coronavirusul de tip nou SARS-CoV-2 și interferența cu alte maladii” (coordonator acad. Eva

Gudumac); „Științele fundamentale pentru dezvoltarea durabilă a societății” (coordonator prof. Vladimir Fomin, membru de onoare al AȘM); „Educația în societate” (coordonator mem. cor. al AȘM Ion Gagim). Lecțiile publice susținute în cadrul platformelor științifice sunt disponibile online la adresele <https://idsi.md/tv> și <https://www.privesc.eu/>. De asemenea, în cadrul AȘM sunt funcționale șapte comisii de specialitate (<https://asm.md/comisii-de-specialitate>).

La Academia de Științe au fost organizate o serie de lecții publice, prelegeri, lecturi academice pe domenii de interes prioritar ș.a. Reprezentanții comunității academice au fost și rămân promotori ai adevăratelor valori ale patrimoniului cultural. Au avut loc evenimente marcante de Ziua Națională a Culturii; Ziua Academiei de Științe a Moldovei; Ziua Limbii Române; Ziua Internațională a Științei pentru Pace și Dezvoltare; Congresul Mondial al Eminescologilor; Ziua Internațională a femeilor în cercetare; Zilele europene ale patrimoniului cultural; 1 Martie, ziua acad. Eugen Doga; au fost organizate prelegerea publică a acad. Andrei Eșanu „Treptele Unirii, de la Cantemir citire”, conferința științifico-practică cu participare internațională „Actualități în stomatologia pediatrică – stomatologia pediatrică ieri, astăzi, mâine”, prelegere publică „Alianța Nord-Atlantică: 75 de ani de activitate” susținută de mem. cor. Victor Juc, directorul Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM; conferință științifico-practică cu participare internațională „Medicina – specialitate multidisciplinară”; Masa rotundă „Memorii de neuitat: drama basarabenilor deportați în cadrul operațiunii «SUD» din 5-6 iulie 1949”, pentru a consemna 75 de ani de la cel de-al doilea val al deportărilor staliniste din RSS Moldovenească din 5-6 iulie 1949; prelegerea „Separatismul: fenomen de pericolozitate sporită pentru societatea contemporană” de prof. univ., dr. hab. Valeriu Cușnir; conferința științifică internațională „Știința Materialelor și Fizica Materiei Condensate”, consacrată aniversării a 60-a de la fondarea Institutului de Fizică Aplicată; pentru prima dată la AȘM a fost organizat un eveniment dedicat Zilei Internaționale a Muzicii; Academia de Științe a Moldovei și Academia Română au marcat 70 de ani de activitate a ziarului săptămânal „Literatura și Arta”; încă din 2019 AȘM este partener al simpozionului internațional „Monumentul. Tradiție și viitor”, ediția a XXVI-a, organizat la Iași; conferință științifică organizată cu prilejul celei de-a 60-a aniversare a Institutului de Matematică și Informatică „Vladimir Andrunachievici”; Masa rotundă „Tezaurul de aur al Băncii Naționale a României de la Moscova – o creanță mai veche de un secol” și vizita Guvernatorului Băncii Naționale din Moldova Anca Dragu; conferința științifico-practică internațională „Copilul prematur – realități și perspective în conduita medicală multidisciplinară”, organizată de AȘM în parteneriat cu Ministerul Sănătății, USMF „Nicolae Testemițanu”, Institutul Mamei și Copilului, Centrul Național Științifico-Practic de Chirurgie Pediatrică „Academician Natalia Gheorghiu”; Masa rotundă „Republica Moldova între provocări și oportunități: securitate și dezvoltare în contextul aderării la Uniunea Europeană”; conferința științifico-practică „Anomaliile congenitale și afecțiunile chirurgicale la copii. Probleme. Perspective”, consacrată aniversării a 110-a de la nașterea acad. Natalia Gheorghiu; festivități de omagiere a acad. Gheorghe Ghidirim, acad. Alexei Simășchevici, acad. Gheorghe Paladi, acad. Ion Bostan, acad. Vladimir Arnautov, mem. cor. Ion Hadârcă, mem. cor. Boris Boincean, mem. cor. Tudor Cozari ș.a.

Vocea membrilor AȘM este bine auzită grație zecilor de participări la emisiuni radio și TV de popularizare a științei, articolelor publicate în ziare și reviste. Manifestările științifice ale anului 2024 au fost pe larg mediatizate pe site-ul oficial al AȘM (www.asm.md), în cadrul emisiunii „Spațiul Public” de la Radio Moldova, al programului informativ „Mesager” de la postul public de televiziune „Moldova 1”, în presa scrisă (săptămânalul „Literatura și Arta”, ziarele „Făclia”, „Săptămâna”, Curtea de la Argeș/România), în social media.

Revista „AKADEMOS”. Colegiul de redacție al Revistei „AKADEMOS” a fost completat cu personalități notorii ale științei. Revista a trecut printr-un amplu proces de reacreditare, modificare a politicii editoriale etc. Revista este distribuită gratuit în mediul academic și universitar, în rețeaua de

biblioteci publice raionale. Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan” distribuie revista „AKADEMOS” în 60 de biblioteci științifice din țară și de peste hotare. În anul 2024 au fost editate 4 numere ale revistei „AKADEMOS”. Redactor șef al revistei este Viorica Cucereanu (Bogatu).

Contribuția membrilor Academiei de Științe la pregătirea cadrelor științifice este evidentă în activitatea de doctorat/postdoctorat, coordonarea tezelor; susținerea prelegerilor, expertizarea/evaluarea tezelor, activitatea în seminare științifice de profil, comisii de îndrumare. Mai mulți membri ai AȘM se regăsesc în Registrul experților ANACEC în domeniile cercetării și inovării, instituit de ANACEC, în Registrul experților ANCD. Deopotrivă cu cursurile de lecții elaborate și susținute la licență, masterat, doctorat, susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat conduce spre crearea școlilor științifice și dezvoltarea unor domenii prioritare de cercetare și inovare.

Sala de lectură a Academiei de Științe a Moldovei a fost deschisă la 30 august 2019, iar în 2024 fondul de carte a fost completat prin donații ale colaboratorilor și cercetătorilor științifici din România, Ucraina.

Aprecieră rezultatelor activității membrilor AȘM. Rezultatele științifice obținute de membrii AȘM de la cele trei Secții de științe au fost prezentate la expoziții naționale și internaționale, fiind înalt apreciate cu medalii de aur, argint și bronz, premii, trofee și diplome speciale. La 19 decembrie 2024, Academia de Științe a Moldovei a organizat o ședință solemnă, ajunsă la cea de-a treia ediție, în cadrul căreia au fost făcute totalurile anului științific, fiind conferite distincții academice cercetătorilor științifici în semn de apreciere a activității și a rezultatelor obținute.

II) Având în vedere cele menționate, Adunarea generală a Academiei de Științe a Moldovei
HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de *Raportul privind activitatea Academiei de Științe a Moldovei în anul 2024*, prezentat de dr. hab. Liliana Condraticova, secretar științific general al AȘM.

2. Se consideră realizați indicatorii de bază ai activității manageriale, financiare și științifico-inovaționale a Prezidiului AȘM, Secțiilor de științe ale AȘM și secțiilor Aparatului administrativ al Prezidiului AȘM pentru anul 2024.

3. Adunarea generală a AȘM, Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM, Prezidiul AȘM, Secțiile de științe și Secțiile Aparatului administrativ al Prezidiului AȘM vor exercita, în anul 2025, atribuțiile statutare în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare, ale Statutului AȘM, alte acte interne de activitate ale AȘM.

Planul de activitate pentru anul 2025 a fost elaborat de conducerea Secțiilor de științe ale AȘM și a Secțiilor Aparatului administrativ, și integrează rezumativ următoarele aspecte:

a) în calitate de consultant strategic al Guvernului, AȘM va acorda la solicitare suportul necesar Guvernului, ministerelor, societății civile, mediului didactic din Republica Moldova în domeniile de competență profesională ale membrilor AȘM;

b) organizarea procedurii de audiere publică a proiectelor științifice, finanțate din bugetul de stat, și pregătirea Formularului de raportare pentru audierile finale privind implementarea rezultatelor științifice ale proiectelor științifice de diferit tip; implicarea mai activă a membrilor titulari, noilor membri corespondenți, precum și a cercetătorilor științifici aleși în diferite aspecte ale activității Secțiilor de științe ale AȘM;

c) elaborarea Raportului asupra stării științei în Republica Moldova pentru anul 2024;

d) organizarea alegerilor membrilor titulari, membrilor corespondenți și membrilor de onoare ai AȘM;

f) organizarea concursului Premiilor AȘM, ediția anului 2025, pentru realizări științifice valoroase obținute în anii 2023–2024 în domeniul științelor vieții, științelor exacte și ingineresti, Premiul pentru tineri cercetători, Premiul pentru promovarea științei în mass-media în anul 2024;

g) organizarea și buna desfășurare a festivităților tradiționale ale AȘM (Ziua AȘM, Ziua Limbii Române, Ziua Culturii, Congresul Internațional al Eminescologilor, Ziua Internațională a Științei pentru Pace și Dezvoltare);

h) organizarea prelegerilor publice, a manifestărilor științifice de interes general, a Școlii de Vară pentru elevi și a altor evenimente în conformitate cu planul de activitate; promovarea rezultatelor științifice în societate prin diferite acțiuni și evenimente; implicarea și susținerea tinerilor care aleg o carieră în cercetare; aprecierea activității seniorilor, cadrelor didactice și a cercetătorilor profesioniști;

i) actualizarea planului de acțiuni comune cu Academia Română pentru anul 2025 pentru realizarea unor activități, manifestări, conferințe;

j) semnarea/actualizarea noilor acorduri/parteneriate între AȘM și alte academii de științe, asociații, revizuirea/actualizarea acordurilor de colaborare între AȘM și alte academii de științe, colaborarea cu membrii diasporei științifice. În scopul internaționalizării activităților de cercetare, ca prioritate majoră a întregii societăți, Academia de Științe va promova relațiile de colaborare științifică internațională, folosind noile oportunități oferite de Programul Horizon Europe pentru anii 2021–2027;

k) în contextul declarării anului 2025 drept „Anul Mihai Eminescu” se planifică organizarea unor ediții speciale ale Congresului Mondial al Eminescologilor, Școlii de Vară pentru tineri cercetători, Zilei Culturii Naționale și Sărbătorii Naționale „Limba noastră cea română”; pregătirea și editarea volumului „2025: Anul Mihai Eminescu”; organizarea de manifestări culturale în cadrul bibliotecilor, școlilor, universităților;

l) Alte atribuții ce rezultă din Codul cu privire la știință și inovare, Statutul AȘM.

Președinte al AȘM

acad. Ion TIGHINEANU

Secretar științific general al AȘM

dr. hab. Liliana CONDRATICOVA